

Карпатські замальовки 3

Олександр Мінович

Багато років подорожую Карпатами. Щоліта буваю неподалік Рахова, зупиняюсь у приватній садибі. Тут знаю багато місць де ростуть гриби. Я виріс біля лісу, гриби всякі збираю, навіть такі, які деякі люди в руки бояться взяти, а грибні місця часом нюхом чую. Я далеко не найкращий збирач і знавець грибів. Серед моїх знайомих є такі, що їм в учні не годжуся, але в Карпатах, де сила-силенна білих грибів, де за іншими грибами ніхто не нагинається – почуваю себе спеціалістом. Цього літа, в час моїх відвідин Рахівщини, грибів майже не було.

Питаю в місцевого літнього чоловіка, Ореста, який тимчасово стає влітку моїм сусідом, і полюбляє розпитувати мене про столичне життя:

– Гриби в лісі є?

– Нема-нема... можете й не йти, місяць назад трохи вискочили, то люди брали, а зараз і духу грибного не чути.

– А я таки спробую, може щось попадеться на очі... Може хоч козариків зо два найду.

– Та йдіть собі, як вам так вже хочеться, але коли наші місцеві нічого не знаходять, то вам, нетутешнім, і ловити немає чого, тільки час згаєте. Краще на пиво махніть чи на воду нашу мінеральну, як всі приїжджі, більше толку буде!

На Рахівщині на підберезника-бабку кажуть: козарик. Минулого року я цих козариків наносив стільки, що не мав куди дівати, роздавав наліво й направо, хазяйка моя насушила собі на цілу зиму, казала, що на Коляду мене згадувала, коли грибну юшку варила до святкового столу.

Заходжу на базар – теж грибів немає. А так хочеться спробувати грибної смажини. Мене тягне заглянути-обдивитися знайомі непримітні місця, де раніше чекала удача. Беру в руки міцну палку й сунуся до лісу. Спершу – геть нічого, а там дивись – дві сиріжки сховалися під листям, далі моримухи попалися на очі, козяча борідка, парасольки, оленячих кілька знайшов... Так, від дерева до дерева, від ямки до горбика – уже й невеличку торбинку наповнив. Раптом чую сильний неприємний запах, схожий трохи на трупний. Ага!.. Десь поряд гриб-веселка, це від нього такий сморід. Ось і він!.. Вже підгнилий. Треба поритися в землі коло нього й знайти невелике кругле біле яйце, саме його можна їсти. Веселка вважається цілющим грибом, якому приписують чудодійні властивості. Пробирав їсти його сирим – нагадує чимось смак шкіри кокоса. Цей раз веселку не беру – боюся всіх гостей у нашій садибі розігнати, ще подумують: хтось поблизу дуба врізав від цілющої води. Чого доброго – розгоню всіх відпочивальників.

Коли вернувся донизу, в Ореста очі полізли на лоба:

– А де то ви таке? А як то ви вмурилися? А що то ви там назбирали?

Чоловік заглядає в мою торбину й починає здивовано чесати потилицю:

- То є не гриби, я вам скажу, ніц не є гриби! Викиньте зараз же, бо втруїтєся! Такого їсти не можна, я вам скажу! Скільки живу на світі - таких грибів ніхто не збирав! Викиньте! Ви, я бачу людина городськА, в цій справі, мабуть, не дуже файно смичете, то послухайте мене старого, викидайте!

- Добре (легко посміхаюся), я подумаю!

Розумію сусіда, догадуюсь як він мислить: як може городськА людина в грибах петрати? Вона ж має лише заморожені в супермаркеті купувати.

На другий день сусід зустрічає мене наче мольфара-чародія, який на грибах знається. Очам своїм не вірить, що я живий. Моя хазяйка зранку повідомила йому, що гриби я на вечерю засмажив і з'їв. Орест вигукує до мене:

- Тепер нізащо не повірю, що ви в столиці живете, де суцільна забудова! Шоб так у грибах петрати, треба коло лісу жити!

- А я й жив, тільки колись... давно-давно...Та й тепер лише працюю в столиці, а живу

в передмісті, з лісом трохи бачуся.

На другий день приношу повну торбу косариків, хвалюся перед сусідом, ловлю його завидки й розкошую від слави вдалого грибника. Зранку випадково підслуховую, як сусід настановляє свою внучку Ганичку - дівчинку років десяти:

- Біжи, Ганичко, навзирці за тим дедьком, підглянь: де то він тиї гриби збирає!

Ганичка вичікує, доки зберуся до лісу, а далі лупашить за мною так - в мене аж в очах рябіє від її швидких ніг, коли оглядаюся. Де там від такої сховатися!

Що маю робити?.. Кличу дівчинку до себе й показую грибні місця. Вона бігає між дерев, зриває козарики, наче коза попасом, наповнює свою торбинку й біжить донизу, в село.

Я ще довго броджу лісом, але грибів чомусь більше не знаходжу.

Вертаюся трохи засмученим до свого тимчасового пристанища.

Сусід бачить, що я сьогодні впорожні, голосно й радо мене зустрічає:

- Шо?.. Невдача?.. Ха!.. А моя Ганичка повну торбу принесла, за якихось двадцять хвилин справилась. Воно, знаєте, місця треба знати. То вам не в жмурки гратися, з нами, місцевими не потягаєтеся!